

۶۴

گنجینه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

در خطبه‌های نماز جمعه
۱۴ آبان ماه ۱۴۰۰

سازمان مجامع قزوین

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده
بیانات ائمه جمعه قزوین در
خطبه‌های نماز جمعه، هر هفته به
صورت الکترونیکی از طریق شبکه
های اجتماعی ستاد نماز جمعه
منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمه
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَأَلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ وَاللَّعْنُ
الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ إِلَى قِيَامِ
يَوْمِ الدِّينِ.

تقو؛ بهترین توشه برای آخرت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ.

درباره این آیه شریف در خطبه های گذشته عرایضی را
تقدیم حضور شما کردم. خدای متعال فرموده است
حق تقوا را ادا کنید. اصل بحث ما راجع به «حق» بود
و یکی از شاخه های آن بحث «حق تقوا» شد. تقوا
موضوع مهمی است. از مهم ترین موضوعات قرآنی
و مؤثرترین عامل تربیتی برای انسان است. عظمت،

۱. ای اهل ایمان! از خدا آن گونه پروا کنید که شایسته پروا از اوست؛ و نگیرید مگر در حالی که [در برابر او و فرمان ها و

احکامش] تسلیم باشید (آل عمران: ۱۰۲).

کرامت و شخصیت انسان با تقوا ساخته می شود:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۗ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾^۱

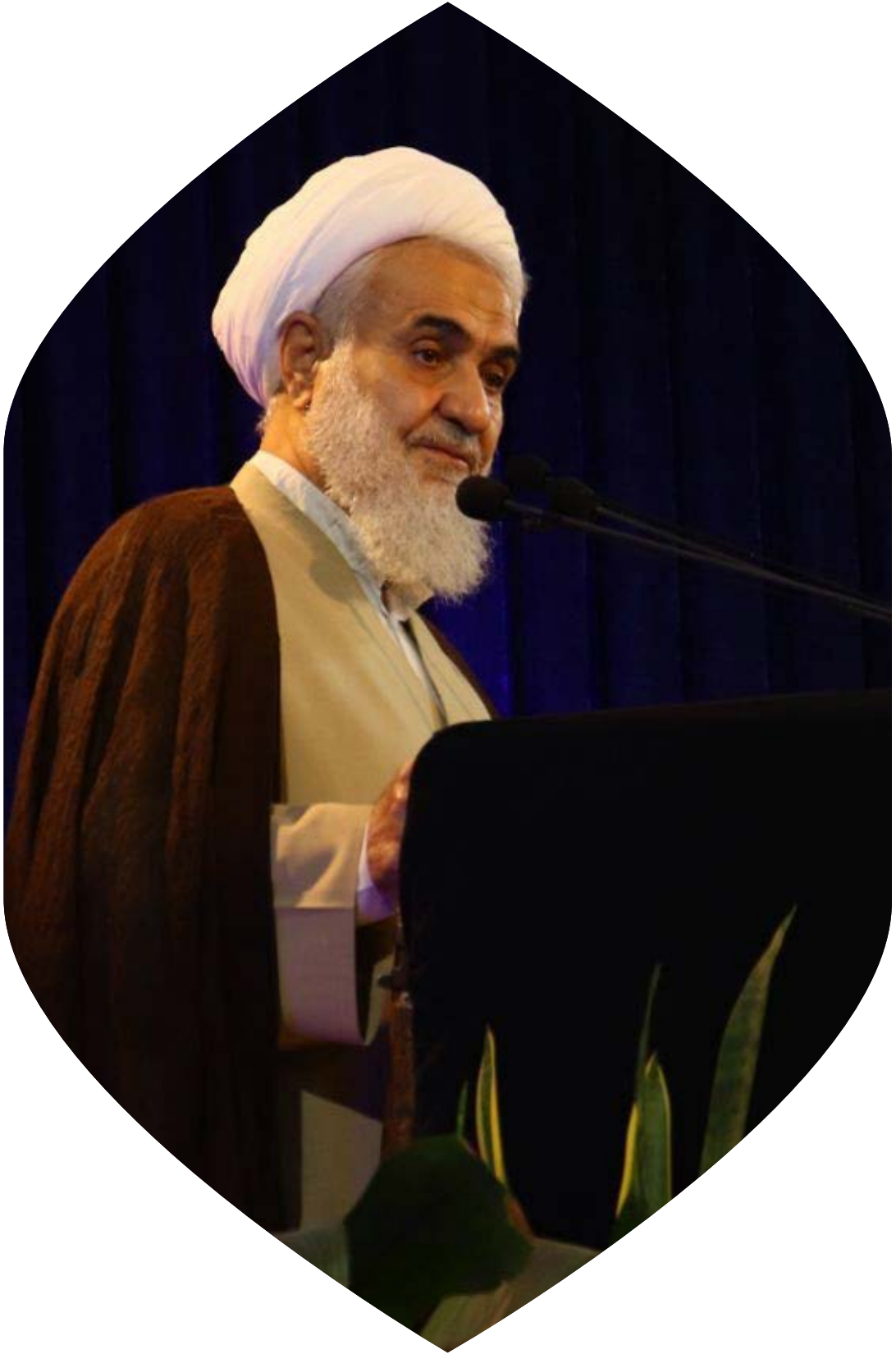
خدا بر اساس تقوا [اعمال] ما را محاسبه می کند:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ ۖ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزُودُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾^۲

بهترین توشه ای که می توانیم برای قیامتمان برداریم، تقواست. هر کاری می کنیم، هرچه به دست می آوریم، هر ثروتی می افزاییم و هر مقامی کسب می کنیم، همه [در این دنیا] ماندنی هستند و نمی توانند در قبر و قیامت به داد ما برسند؛ اما تقوا با ما همراه است. هیچ چیزی نمی تواند تقوا را از انسان جدا کند، حتی مرگ و قبر. این موضوع مهم را باید بیشتر بکاویم و رمز و راز آن را پیدا کنیم. از این برکت بزرگ الهی در زندگی مان بهره مند باشیم.

۱ . ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و ملت ها و قبیله ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید. بی تردید گرامی ترین شما نزد خدا پرهیزکارترین شماست. یقیناً خدا دانا و آگاه است (حجرات: ۱۳).

۲ . حج در ماه های معین و معلومی است [شوال، ذوالقعدة، ذوالحجه]؛ پس کسی که در این ماه ها حج را [با احرام بستن و تلبیه] بر خود واجب کرد، [بداند که] در حج، آمیزش با زنان و گناه و جدال [جایز] نیست. آنچه از کار خیر انجام دهید خدا می داند. به نفع خود توشه برگزید که بهترین توشه، پرهیزکاری است. ای صاحبان خرد! از من پروا کنید (بقره: ۱۹۷).

رعایت حق تقوا از منظر امام صادق علیه السلام

درباره آیه ۱۰۲ سوره مبارک آل عمران از رسول اکرم و حضرت امام صادق علیه السلام سؤال می شود. ایشان می فرمایند: «لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿...اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ...﴾: يَطَاعُ فَلَائِعِصَى، وَيَذَكَّرُ فَلَائِنَسَى، وَيُشَكِّرُ فَلَائِكْفَرُ.»^۱

[پرسیدند] حق تقوا چیست؟ برای رعایت حق تقوا چه کار کنیم؟ ایشان سه مطلب را فرمودند:

۱. مطیع خدا باشید و در مقابل خدا عصیان و نافرمانی نکنید: خدا اطاعت شود و معصیت نشود. به زندگی مان برگردیم و ببینیم کجا اطاعت را کنار گذاشتیم، از معصیت حذر نکردیم و خودمان را به معصیت آلوده کردیم: زبان و چشممان به معصیت آلوده شد و مالمان به مال حرام که معصیت است، آلودگی پیدا کرد. باید به مردم خدمت می کردیم؛ ولی وظیفه مان را به خوبی انجام ندادیم. باید صله رحم می کردیم، حق والدین را ادا می کردیم، حق اولاد و همسر را رعایت می کردیم و متوجه حق همسایه می بودیم؛ اما معصیت [جانشین] اطاعت شد.

۱ . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۷۷، بیروت: دار إحياء التراث العربي، ۱۴۰۳، ص ۱۷۷؛ ترجمه: در پاسخ به سؤال از آیه «از خدا آن گونه پروا کنید که حق پروا کردن از اوست» فرمود: [حق تقوا از خدا این است] که اطاعت شود و نافرمانی نشود، پیوسته یاد شود و هرگز فراموش نگردد و سپاسگزاری شود و ناسپاسی نشود.

۲. همیشه به یاد خدا باشید و خدا را فراموش نکنید: ما همان موقعی معصیت می‌کنیم که از خدا غافل می‌مانیم. اگر خدا در یادمان باشد و به فرمان‌های خدا توجه داشته باشیم، به معصیت روی نمی‌آوریم. زیاد به یاد خدا باشیم. بهترین چیزی که انسان را با خدا همراه می‌کند، آیات نورانی قرآن کریم، بیانات الهی و دستوره‌ای خداست: آنچه نمی‌خواهد و از آن نهی می‌کند، آنچه می‌خواهد و به آن دستور می‌دهد. باید دائم سرمان به قرآن باشد، از قرآن درس بگیریم و برنامه زندگی در بیاوریم. هرکجا کارهایمان با آیات قرآن مناسبت نیست، خودمان را اصلاح کنیم و با آن تطبیق بدهیم. استغفار کنیم و از خدا غفلت نکنیم. خداوند درباره نماز جمعه فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾^۱

بشتابید، عجله کنید و خودتان را به ذکر خدا برسانید. به جای اینکه بفرمایید خودتان را به نماز جمعه برسانید، فرمود به یاد و ذکر خدا برسانید؛ برای اینکه بنا بر این است که در گفت و شنود نماز جمعه یاد خدا مطرح شود.

۱. ای مؤمنان! چون برای نماز روز جمعه ندا دهند، به سوی ذکر خدا بشتابید و خرید و فروش را رها کنید که این [اقامه نماز جمعه و ترک خرید و فروش] برای شما بهتر است؛ اگر [به پاداشش] معرفت و آگاهی داشته باشید (جمعه: ۹).

گزیده بیانات آیت‌الله عابدینی در خطبه‌های نماز جمعه | ۱۴ آبان ماه ۱۴۰۰

[در ادامه می فرماید:]

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^۱

وقتی هم که نماز تمام می شود، ذکر و یاد خدا تمام نمی شود. تازه جان می گیرد. آمدیم که خودمان را با یاد خدا تقویت کنیم. حالا با روح تقویت شده با یاد خدا، باید در [میان] مردم برویم و با کسانی هم که در نماز جمعه نیستند، صحبت کنیم و برای آن ها هم برکات ذکر و نام خدا را بیان کنیم.

۳. سومین حقی که اگر ادا کنیم، حق تقوا را ادا کرده ایم این است که خدا را شاکر باشیم و کفران [نعمت] نکنیم. گاهی داده های خدا را نمی بینیم. [فقط] نداشته های خودمان را می بینیم. اگر این طور باشد معمولاً آدم عقب می ماند. خیلی چیزها را نداشتیم که خدا داده است. آیا شکر این داده ها را به جا آوردیم؟ می چرخیم که ببینیم چه کسانی چه چیزهایی دارند که ما نداریم. روایات به ما گفته اند در امور معنوی، تقوا و ایمان به کسانی نگاه کنید که از شما بیشتر دارند؛ که اگر عقب هستید خودتان را به آن ها برسانید. در امور مادی و دنیوی به کسانی نگاه کنید که از شما کمتر دارند تا

۱ . چون نماز پایان گیرد، در زمین پراکنده شوید و از فضل و رزق خدا جویا شوید و خدا را بسیار یاد کنید تا رستگار شوید (جمعه: ۱۰).

ناشکر بار نیابید و شکر آنچه دارید به جا آورید. خدا فرمود:

﴿وَإِذْ تَأَذِّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ ۖ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾^۱

اگر به کفران نعمت عادت کنید، عذاب من سخت است؛ یعنی کفران نعمت عذاب دارد. از عذاب خدا پرهیزیم.

رعایت حق تقوا از منظر امیرالمؤمنین علیه السلام

امیرالمؤمنین علیه السلام در بیان آیه ۱۰۲ سوره مبارک آل عمران فرمودند: ﴿...اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ...﴾^۲ **وَاشْعَوْا فِي مَرْضَاتِهِ وَاحْذَرُوا مَا حَذَرَكُمْ مِنْ أَلِيمِ عَذَابِهِ.**^۳ هرچه رضای خداست [در آن شتاب کنید]؛ چنان که [خداوند] برای نماز جمعه فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾^۴

نه فقط نماز جمعه. اینکه خدمت پدر و مادر پیر خانه

۱ . هنگامی [را یاد کنید] که پروردگارتان اعلام کرد اگر سپاسگزاری کنید، قطعاً [نعمت] خود را بر شما می افزایم و اگر ناسپاسی کنید، بی تردید عذابم سخت است (ابراهیم: ۷).

۲ . بخشی از آیه ۱۰۲ سوره آل عمران: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾؛ ترجمه: ای اهل ایمان! از خدا آن گونه پروا کنید که شایسته پروا از اوست؛ و نمیرید مگر در حالی که [در برابر او و فرمان ها و احکامش] تسلیم باشید.

۳ . عبدالواحد بن محمد آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ج ۱، به تصحیح مهدی رجایی، قم: دارالکتب الإسلامی، ۱۴۱۰، ص ۱۵۳؛ ترجمه: از خدا پروا کنید آن گونه که سزاوار اوست. برای خشنودی او بکوشید و پرهیز کنید که شما را از عذاب دردناک خود بازمی دارد.

۴ . ای مؤمنان! چون برای نماز روز جمعه ندا دهند، به سوی ذکر خدا بشتابید و خریدوفروش را رها کنید که این [اقامه نماز جمعه و ترک خریدوفروش] برای شما بهتر است؛ اگر [به پاداشش] معرفت و آگاهی داشته باشید (جمعه: ۹).

نشین بروید، دست آن‌ها را ببوسید و حال آن‌ها را بپرسید یا اینکه به فقیری توجه کنید و گره از کار مسلمانی بگشایید، «وَاشْعَوْا فِي مَرْضَاتِهِ» است؛ یعنی در مسیر رضای خدا تلاش می‌کنید. این‌ها ارزش دارد و تقوای الهی است.

[حضرت] فرمود حق تقوا را رعایت کنید: یکی اینکه بشتابید به سوی رضای خدا و کسب رضای خدا را همیشه مدنظر داشته باشید. دیگر اینکه از عذاب دردناک خدا، یعنی از گناه بر حذر باشید. گناه باعث عذاب دردناک خدا می‌شود، از گناه بر حذر باشید. رضای خدا گره‌گشایی از کار بندگان خداست. گره‌زدن زندگی مردم و ترساندن و تهدیدکردن آن‌ها، گیرانداختن در روند زندگی مردم و مشکل ایجادکردن بر سر راه آن‌ها، با آبروی مردم بازی کردن، ترس و وحشت در دل مردم کاشتن، امنیت را از مردم سلب کردن، لقمه حرام خوردن، بیت‌المال را مال خود دانستن و سوءاستفاده‌کردن از فرصت‌های شغلی و موقعیت‌های اجتماعی برای پرکردن کیسه طمع. این‌ها یعنی جمع کردن عذاب دردناک خدا. از عذاب خدا پرهیزید.

روایت گهرباری از امیرالمؤمنین علیه السلام درباره تقوا

جمله دیگری از امیرالمؤمنین علیه السلام که قبلاً اینجا عرض شده است و می‌خواهم آن را کامل کنم. ایشان فرمود:

عِبَادَ اللَّهِ، أُوصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ، فَإِنَّهَا حَقُّ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَالْمُوجِبَةُ عَلَى اللَّهِ حَقِّكُمْ، وَأَنْ تَسْتَعِينُوا عَلَيْهِ بِاللَّهِ
وَتَسْتَعِينُوا بِهَا عَلَى اللَّهِ، فَإِنَّ التَّقْوَى فِي الْيَوْمِ الْحِزْبُ
وَالْجَنَّةُ، وَفِي غَدِ الطَّرِيقِ إِلَى الْجَنَّةِ، مَسْلَكُهَا وَاضِحٌ
وَسَالِكُهَا رَاجِحٌ وَمُسْتَوْدَعُهَا حَافِظٌ. لَمْ تَبْرَحْ عَارِضَةً
نَفْسَهَا عَلَى الْأَمَمِ الْمَاضِينَ مِنْكُمْ وَالْغَابِرِينَ لِحَاجَتِهِمْ
إِلَيْهَا غَدًا، إِذَا أَعَادَ اللَّهُ مَا أَبَدَى وَأَخَذَ مَا أُعْطِيَ وَسَأَلَ
عَمَّا أَشَدَّى؛ فَمَا أَقَلَّ مَنْ قَبْلَهَا وَحَمَلَهَا حَقَّ حَمْلِهَا،
أَوْلِيكَ الْأَقْلُونَ عَدَدًا وَهُمْ أَهْلُ صِفَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ
إِذْ يَقُولُ ﴿وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرُونَ﴾؛ فَأَهْطِعُوا
بِأَسْمَاعِكُمْ إِلَيْهَا وَالْأَلْبُطُوا بِجِدِّكُمْ عَلَيْهَا وَاعْتَاصُوهَا
مِنْ كُلِّ سَلْفٍ خَلْفًا وَمِنْ كُلِّ مُخَالِفٍ مُوَافِقًا، أَيْقُظُوا
بِهَا نَوْمَكُمْ وَأَقْطَعُوا بِهَا يَوْمَكُمْ وَأَشْعِرُوهَا قُلُوبَكُمْ
وَارْحُضُوا بِهَا ذُنُوبَكُمْ وَدَاوُوا بِهَا الْأَشْقَامَ وَبَادِرُوا بِهَا
الْحِمَامَ، وَاعْتَبِرُوا بِمَنْ أَضَاعَهَا وَلَا يَعْتَبِرَنَّ بِكُمْ مَنْ
أَطَاعَهَا؛ أَلَا فَصُونُوهَا وَتَصَوَّنُوا بِهَا.^۱

۱ . بخشی از خطبه ۱۹۱ نهج البلاغه؛ ترجمه: بندگان خدا! شما را به تقوای الهی سفارش می‌کنم؛ تقوایی که حق خداوند بر شماست و باعث حق شما بر خدا هم هست. برای دریافت تقوا از خدا کمک بخواهید و از تقوا برای گریز از عذاب خداوند مدد بگیرید که قطعاً تقوا امروز سپر بلا و فردا راه بهشت الهی است، جاده اش روشن، پوینده اش سودبر و امانت دارش (که خداوند می‌باشد) حافظ آن است. تقوا به طور دائم خود را بر گذشتگان عرضه کرده و به آیندگان هم عرضه می‌کند؛ چراکه در قیامت به آن محتاج اند. روزی که

تقوا حقی است از خدا بر گردن شما. خدا روز قیامت این حق را از شما مطالبه می‌کند. ببینید آیا حق او را ادا کرده ادید. اگر بگویید من اصلاً نفهمیدم تقوا چیست، می‌گویند چرا نفهمیدی! باید آن را یاد می‌گرفتی. [اگر بگویید] فهمیدم و عمل نکردم، [خدا می‌گوید] چرا عمل نکردی؟ تقوا حق خدا بر گردن ماست و باعث می‌شود خدا هم حقوقی را برای ما در نظر بگیرد؛ یعنی اگر تقوا را رعایت کنیم، خدا می‌فرماید این بنده من هم حقی دارد که من باید ادا کنم.

سپس فرمود اگر می‌خواهید تقوا داشته باشید از خدا کمک بخواهید. بگویید خدایا! دست ما را بگیر. ما می‌خواهیم اهل تقوا باشیم؛ [اما] نمی‌دانیم چه کار کنیم. نمی‌توانیم در مقابل هواهای نفسانی و زرق و برق دنیا، پای عهد و پیمان تقوایی خودمان بایستیم. به ما کمک کن. خدا هم فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾^۱

خداوند آنچه را پدید آورده بازگرداند، آنچه را عنایت فرموده بازستاند و از آنچه مرحمت نموده بازخواست کند. چه اندک اند تقواپذیران که آن را چنان که باید رعایت کنند. راستی که آنان بسیار اندک شمارند. اینان سزاوار وصف حق اند که در قرآن فرموده: اندکی از بندگان من شاکرند. پس گوش خود را به جانب تقوا بدارید، به کوشش خود بر آن مواظبت نمائید، آن را به جای آنچه از دست داده اید قرار دهید و در عوض هر مخالفی که دارید به عنوان موافق قبول کنید. از خواب غفلت به کمک تقوا بیدار شوید، روز خود را با آن سپری نمائید، آن را ملازم دل خویش کنید، گناهانتان را با آن بشوئید، امراض را به وسیله آن درمان نمائید، با آن بر مرگ سبقت بگیرید و از کسی که آن را تباه نموده عبرت بگیرید؛ مبدا که آراستگان به تقوا از شما عبرت گیرند. هان! تقوا را نگاه دارید و خود را نیز به تقوا حفظ نمائید.

۱ ای اهل ایمان! از صبر و نماز [برای حل مشکلات خود و پاک ماندن از آلودگی‌ها و رسیدن به رحمت حق] کمک بخواهید؛ زیرا خدا با صابران است (بقره: ۴۵).

برای اینکه باتقوا باشید، از نماز، روزه و عبادت کمک بگیرید. نماز و روزه خیلی کمک می‌کند و دست آدم را می‌گیرد که آدم شیرینی تقوا را بچشد و حتی اسیر تقوا شود. ماه رمضان که اوج نماز و روزه و بندگی است، در آخر آن به خدا عرض می‌کنیم: «یا أَهْلَ التَّقْوَى وَالْمَغْفِرَةِ.» خدایا! چه خوب عهد تقوا و مغفرت را ادا کردی! اگر می‌خواهیم به خدا نزدیک شویم، راه آن تقواست.

سپس فرمود تقوا امروز (در دنیا) مثل دیوار و سپر نگهدارنده است و جلوی بلا و گرفتاری را می‌گیرد. وقتی قیامت می‌شود این تقوا جاده‌ای است که تو را به بهشت می‌رساند. راهی نیست که آدم در آن گم شود. راه روشن است. هرکس در این راه قدم می‌گذارد سود می‌برد. هیچ کس در راه تقوا قدم نگذاشته که بعد پشیمان شود و بگوید ضرر کردم. هرکس در راه تقوا قدم بردارد، بهره می‌برد. قول امیرالمؤمنین علیه السلام است.

تقوا همیشه بدون وقفه خودش را به آدم‌ها عرضه می‌کند. در زندگی ما شرایطی پیش می‌آید که سر دوراهی تقوا و بی‌تقوایی قرار می‌گیریم. تقوا جلوی ما می‌آید و می‌گوید: می‌خواهی به من عمل کنی یا نمی‌خواهی؟ راستی و دروغ جلوی چشم ما سبز می‌شود و می‌گوید: راستی را می‌خواهی یا دروغ را؟

صداقت و نفاق جلوی ما می ایستد. تقوا می گوید من صداقت هستم و آن طرف نفاق و دورویی است. کدام را انتخاب می کنی؟ حلال و حرام جلوی چشم ما می آید. تقوا می گوید: حلال را می خواهی یا حرام را؟ رحم، برادری و محبت و در مقابل آن قساوت، بی رحمی و ناجوانمردی جلوی ما می آید. تقوا می گوید کدام را انتخاب می کنی؟

امیرالمؤمنین فرمود در طول تاریخ همیشه تقوا در برابر ملت های گذشته، امروز و آینده می ایستد و خود را عرضه می کند. می گوید تو طرف دار چه چیزی هستی و می خواهی دنبال کدام بروی؟ هیچ کس نمی تواند بگوید من نمی دانستم حرام خوردن یا دروغ گفتن [حرام است]. حرام خوردن و دروغ گفتن دانشگاه و مدرسه نمی خواهد و دانستن و ندانستن ندارد. همه می دانند حرام حرام است و دروغ خبیث است. فطرت انسان این را خوب می فهمد. هیچ خائنی نمی تواند بگوید من خیانت را نفهمیدم. هیچ خلاف کاری در هر خلافی نمی تواند بگوید من خلاف را تشخیص ندادم:

﴿فَالْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا﴾^۱

همه می دانند؛ [زیرا] تقوا خودش را نشان می دهد.

۱. پس بزهکاری و پرهیزکاری اش را به او الهام کرد (شمس: ۸).

سپس حضرت فرمودند تقوا برای این به میدان می‌آید که کسانی که عاقل و شکور هستند و کفران نعمت نمی‌کنند، تصمیمشان را بگیرند. آدم‌های عاقل و مؤمن می‌فهمند که در قیامت به تقوا احتیاج دارند؛ موقعی که خدا آنچه را شروع کرده بود، تمام می‌کند، جان آدم را می‌گیرد و آدم را به قیامت حواله می‌کند. هرچه این دنیا به ما داده بود از ما می‌گیرد و عالم دیگری را جلوی ما می‌آورد. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود چقدر کم است تعداد کسانی که تقوا را دیدند، [به آن] احترام گذاشتند و حق تقوا را رعایت کردند. تعداد این‌ها از نظر عدد اندک است؛ اما این‌ها همان‌هایی هستند که خدا در قرآن فرمود: ﴿...وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورِ﴾^۱ بندگان شکرگزار من اندک‌اند.

این هم بیانی درباره حق تقوا بود. در این فضای معنوی و ملکوتی و در میان بندگان خوب و مؤمن نمازگزار جمعه، برای همدیگر دعا می‌کنیم و از خدای متعال ملتمسانه می‌خواهیم که در ادای حق تقوا به ما توفیق عنایت بفرماید.

۱ . بخشی از آیه ۱۳ سوره سبأ: ﴿يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبٍ وَمَثَائِلٍ وَجَفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورِ﴾؛ ترجمه: [گروه جن] برای او هرچه می‌خواست، می‌ساختند: معبدها، مجسمه‌ها، ظروف بزرگی مانند حوض‌ها و دیگ‌هایی ثابت. ای خاندان داوود! به خاطر سپاسگزاری [به فرمان‌های حق] عمل کنید که اندکی از بندگانم سپاسگزارند.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾
فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ﴿٢﴾
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيِّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَا
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى
الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحِجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ
الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ.

مناسبت‌های هفته

برخورد نیروی دریایی سپاه با ناوهای آمریکایی در جریان دزدی دریایی نفت ایران

خدا در آیات ۱۲۵ و ۱۲۶ سوره مبارک آل عمران فرمود:

﴿بَلَىٰٓ إِنَّ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَٰذَا يُمِدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾^۱

این آیه شریف سوره آل عمران را عرض کردم که با آن، سراغ این لطف و عنایتی برویم که خدا فرمود. باز هم دیدیم که وعده ای از وعده های خدا محقق شد و بینی کافران را به خاک مالید. پیروزی بزرگی که در هفته مبارزه با استکبار جهانی، به جهان اسلام و بلکه به همه مستضعفان عالم هدیه شد. خدای متعال قول داده است که همین طور است. فرمود مؤمنین! اگر واقعاً اهل استقامت باشید، نهراسید، نترسید، عقب نشینی نکنید و در مقابل تهدید دشمن از پای درنیابید، [پیروز می شوید]. بالاخره انسان گاهی باید سختی بکشد. سختی هم لطف خداست. در همان سختی آدم پروری می شود.

۱ . آری، اگر شکیبایی ورزید و پرهیزکاری کنید و دشمنان در همین لحظه، جوشان و خروشان بر شما بتازند، پروردگارتان شما را با پنج هزار فرشته نشان داری می دهد. خدا [وعده یاری و پیروزی] را بشارتی قرار داد برای شما و برای آنکه دل هایتان به آن آرامش یابد. یاری و نصرت فقط از سوی خدای توانای شکست ناپذیر و حکیم است (آل عمران: ۱۲۵ و ۱۲۶).

فرمود اگر شما کارتان را درست انجام بدهید، پنج هزار ملائکه را جایی که در جنگ، در مقابله با دشمن کارتان گیر می‌کند، به کمک شما می‌فرستم. چشمان ما ملائکه را نمی‌بیند؛ ولی نتیجه حضور آن‌ها را می‌بیند. به لطف و امداد الهی و نصرت خدا، چند قایق کوچک در مقابل آن غول‌ها، یعنی شهرهای متحرک روی آب [قرار می‌گیرند]. چند قایق کوچک به آنجا می‌روند و فرمان و دستور می‌دهند. آن‌ها هم دستور را امتثال می‌کنند؛ دزدان دریایی که آمریکا کلی سرمایه‌گذاری کرده است برای اینکه کار این دزدها را به نتیجه برساند و این‌ها بتوانند دزدی‌شان را خوب انجام بدهند. پنج ناوگان آمریکا از این‌ها حمایت می‌کند. خدا می‌گوید من پنج هزار فرشته را به یاری نیروی دریایی سپاه مقتدر نظام مقدس جمهوری اسلامی می‌فرستم. این‌ها تصویربرداری شد و همه عالم دیدند. این قایق‌ها در مقابل آن شهر متحرک، چه آن نفت‌کش بزرگ و چه ناوگان‌های غول‌پیکر آمریکایی، آن قدر کوچک هستند که از دور اصلاً دیده نمی‌شوند؛ اما فرمان آن‌ها چه نافذ و دستور آن‌ها چه مطاع است! در مقابل دستور آن پاسداری که در قایق تندروی جنگجو نشسته است، گردن آمریکایی‌ها نه اینکه خم شود؛ بلکه می‌شکند و فرمان او را امتثال می‌کنند. همه عالم هم تماشا کردند.

منتها بعضی این را به دید قرآنی می بینند و وعده خدا را می بینند. بعضی ها در اینجا هم مرض هایشان گل می کند و چیزهای دیگری فکر می کنند. اما خدا مثل روز روشن نشان داد که:

﴿بَلَىٰ ۗ إِنَّ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فُورِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ﴾^۱

در جای دیگری از سوره آل عمران، در آیات ۱۱۹ و ۱۲۰ فرمود:

﴿إِن تَمَسَّسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوا بِهَا وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ﴾^۲

اگر اهل صبر و تقوا باشید، حيله و نیرگ دشمنان هیچ دردسری برای شما درست نمی کند و باعث هیچ زحمتی برای شما نمی شود؛ چون خدا با شماست. اگر شما اهل تقوا هستید، خدا با اهل تقوا و نیکوکاران است:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾^۳

۱ . آری، اگر شکیبایی ورزید و پرهیزکاری کنید و دشمنان در همین لحظه، جوشان و خروشان بر شما بتازند، پروردگارتان شما را با پنج هزار فرشته نشان دار یاری می دهد. (آل عمران: ۱۲۵).

۲ . اگر به شما خیر و خوشی [و پیروزی و غنیمت] رسد، آنان را بدحال [و دل تنگ] می کند، و اگر بدی و ناخوشی [و حادثه تلخی] رسد، به سبب آن خوشحال می شوند. اگر شکیبایی ورزید و پرهیزکاری کنید، نیرنگشان هیچ زبانی به شما نمی رساند. مسلماً خدا به آنچه انجام می دهند، احاطه دارد (آل عمران: ۱۲۰).

۳ . بی تردید خدا با کسانی است که پرهیزکاری پیشه کردند و [از هر جهت] نیکوکارند (نحل: ۱۲۸).

خدا که با آمریکایی‌های خون‌خوار آدم‌کش نیست! خدا دشمن آن‌هاست. اگر ما کارمان را درست انجام بدهیم، از عنایت، نصرت و حمایت خدا برخوردار خواهیم بود.

به ملت و مردم و عزیزان مکرم پاسدارمان تبریک عرض می‌کنیم. همه تبریک‌ها را به محضر رهبر فرزانه انقلاب مُتَّلَه می‌بریم که این عزت و اقتدار را در حد اعلا پاسداری می‌کنند. [همچنین] همه تبریکاتمان را به محضر مولا و صاحبمان، صاحب این ملت و مملکت و صاحب اصلی این انقلاب می‌بریم که منتظر ظهور او هستیم. این پیروزی‌های بزرگ بر دشمنان آن حضرت را به آقا امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ تبریک می‌گوییم.

هفته دانش آموز

مناسبت دیگر به همین جهت و در همین فضا هفته دانش آموز است که حالا گذشته است. نمی‌خواهم به هفته گذشته برگردم؛ ولی جا دارد تشکر کنم از برنامه‌های ارزشمندی که برای روز دانش آموز و روز استکبارستیزی [برگزار شد] و نسبت به جنایت‌های آمریکا در به شهادت رساندن دانش‌آموزان و دانشجویان و تبعید امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ اظهار انزجار شد. سال‌های آن مختلف است؛ ولی این اتفاقات افتاده است. الحمدلله در استان ما برنامه‌های خوبی برای یادآوری موضوع

استکبارستیزی مشاهده شد [که از آن ها] استفاده کردیم. دیروز در مزار شهیدان و در کنار عزیزان شهید گران قدر، برنامه خوبی برپا شد و شهدا شاهد انزجار ملت ما نسبت به آمریکا و مستکبران جهانی بودند. در همه جای کشور هم الحمدلله [اظهار انزجار شد].

روز فرهنگ عمومی

مناسبت دیگر در همین امروز، روز فرهنگ عمومی است. فرهنگ عمومی یعنی [رفتار] ما در کوچه، خیابان، مغازه، بیمارستان، اداره، خرید و فروش، دستگاه قضایی و هرکجای زندگی و خانواده هایمان. همه این ها بیانگر فرهنگ ماست. در موضوع ازدواج و طلاق، اگر آمار طلاق جامعه ای بالا برود، حال فرهنگ و تقوای آن خوب نیست و ایمان آن ضعیف است. باید به این ها دقت کنیم. فرهنگ عمومی یکی از رسالت ها و مسئولیت های وزارت ارشاد اسلامی و در هر استانی هم اداره کل ارشاد اسلامی است. یکی از کارهای مهم آن ها رصد، نگهبانی، نگهداری، مراقبت و اعتلای فرهنگ عمومی است.

جملاتی را از امام المسلمین، رهبر فرزانه انقلاب راجع به فرهنگ عمومی نقل می کنم. [ایشان] فرمودند: علما و امامان جامعه و خطیبان و مبلغان و جامعه

روحانیان محترم و معظم نیز، در هر بخشی که هستند، باید برای ترویج فرهنگ صحیح اسلامی تلاش کنند: عده ای تحلیل کنند، عده ای آیات الهی را بخوانند و عده ای کلمات معصومین علیهم‌السلام را بیان کنند. جهت‌گیری عمده مطبوعات باید اصلاح فرهنگ عمومی باشد. سازمان‌هایی که مخصوص کار تبلیغی هستند (مثل سازمان تبلیغات اسلامی و بخش‌هایی که تابع و در کنار آن هستند) باید در این جهت بکوشند.^۱

یعنی هر روحانی و امام جماعتی در هر مسجدی که هست، [باید] ببیند اوضاع فرهنگ ما چگونه است. علت آسیب‌هایی مثل طلاق، پایین آمدن آمار ازدواج و در نتیجه، بالا رفتن سن دختر و پسر که باید ازدواج کنند، چیست؟ [مطبوعات یعنی] فضای مجازی، روزنامه‌ها و... این بیاناتی است که رهبر فرزانه انقلاب مدته در سال ۱۳۷۴ فرمودند.

ولادت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام

مناسبت دیگر ولادت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام است. این مرد به جهان اسلام و عالم تشیع خیلی خدمت کرده است. فرصت نیست و در خطبه‌ها

۱ . سیدعلی خامنه ای مدته، «بیانات در دیدار اعضای شورای فرهنگ عمومی استان‌ها»، سایت خامنه ای. آی آر، ۱۹ تیر ۱۳۷۴.

h?ص?ص?/?ps://?عج?arsi.?مد?ei.ir/speech-co?>e?>ص?>e?>ص?>id=2759?>

نمی‌شود بیش از این پرداخت؛ ولی جوانان و عزیزان ما راجع به این شخصیت بزرگ و تأثیرگذاری او و نشر معارف اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و روایات ائمه‌هدا علیهم‌السلام جويا شوند. همان کسی است که خدمت امام می‌رسد و می‌گوید عقاید من این گونه است. آیا کار من درست است؟

به من و شما هم یاد می‌دهد که گاهی عقایدمان را با بزرگان و علما در میان بگذاریم و بگوییم ما این‌طور فکر و زندگی می‌کنیم. آیا درست فکر می‌کنیم؟ شما راضی هستید؟ کار ما قبول هست؟ گاهی حمد و سوره را [نزد عالمان] می‌خوانیم [که ببینیم درست است یا نه]. این خیلی خوب است؛ ولی فقط حمد و سوره نیست. [نزد عالمان برویم و] بگوییم من در مغازه خرید و فروش می‌کنم. [آیا] این خرید و فروش اشکال ندارد و ربوی نیست؟ یا این برنج را با آن برنج قاطی می‌کنم. این اشکال شرعی ندارد؟ یا مثلاً می‌گوییم جنس این پارچه فلان است؛ [در حالی که این طور] نیست. آیا این حرام نیست؟ مدیون این و آن نمی‌شوم؟ یا ماشین کسی را تعمیر می‌کنم. بعد به خیابان می‌رود و دوباره ماشین او مشکل پیدا می‌کند. من کم‌کاری کردم و این بنده خدا را گرفتار کردم. آیا این نانی که زن و بچه

من می‌خورند، [حلال است؟] بچه من بعداً دزد بار نمی‌آید و مشکل پیدا نمی‌کند؟ دین فقط حمد و سوره نیست. همه این‌هاست. یکی از [جنبه‌های دین] حمد و سوره یا غسل و وضوست؛ اما همه شئونات زندگی باید [بر اساس دین باشد]. حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام به ما یاد داد همه امور را پیرسید. خودتان را عرضه کنید به آن‌هایی که می‌دانند تا ببینید در چه مرحله‌ای هستید.

تصویب طرح «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»

الحمد لله اخیراً در مجلس شورای اسلامی طرح حمایت از خانواده و جوان شدن جمعیت تصویب شد. در گذشته موضوع به این مهمی را اصلاً نمی‌دیدند و خیلی حواس آن‌ها نبود که این باید دنبال شود. الحمد لله این موضوع به تصویب رسید. نماینده شهر ما، خانم دکتر محمدبیگی در این موضوع فعالیت تحسین برانگیزی داشتند. [از ایشان] تشکر می‌کنیم. حتماً همه نمایندگان زحمت کشیدند؛ ولی سهم استان ما [بیشتر بود] و این خانم به جهت کمیسیونی که [در آن] هستند، به این موضوع جدی تر پرداختند. الحمد لله به نتیجه رسید و شورای نگهبان هم تأیید کرد.

امیدواریم ان شاء الله تأثیر بگذارد تا آینده جامعه ما

«پیر» نباشد. [جامعه] پیر یعنی اگر در خانه یک جوان هست، سه تا پیر در خانه هستند که این یک نفر به آب و نان آن‌ها می‌رسد. مملکت فلج می‌شود و نشاط و کار و فعالیت از بین می‌رود. آن وقت باید از جای دیگر نیروی کار قرض کنیم. این کار خیلی مهمی است. باید جلوی فاجعه پیرشدن جمعیت گرفته شود، زمینه‌های ازدواج سهل شود، زاد و ولد افزایش پیدا کند و همه مسائل مربوط [به آن پیگیری شود] ان شاء الله.

سالگرد شهادت سردار تهرانی مقدم

مناسبت بعدی هم شهادت سردار شهید حسن تهرانی مقدم است. او رفت ولی الان نسل‌های جدید موشک‌هایی که او بنیان‌گذار آن‌ها بود، امنیت کشورهای اسلامی را تضمین می‌کند، خلیج همیشه فارس ایران اسلامی را به امنیت می‌رساند، آمریکایی‌ها را مرعوب می‌کند و شمارش معکوس افول آمریکا را سرعت می‌بخشد. مردم یمن، لبنان، فلسطین و غزه از برکات فناوری موشکی او برخوردار شده‌اند، این فناوری را به دست آورده‌اند و حالا خودشان موشک می‌سازند. دیگر لازم نیست موشک از جمهوری اسلامی پرواز کند تا قلب دشمنان را منفجر کند. حالا کاری شده است که از هر جای جغرافیای مقاومت اسلامی بر سر آمریکا و متحدین

او و صهیونیست‌ها موشک خواهد بارید ان شاءالله.

دعای پایانی

پروردگارا! شاکر و ممنون تو هستیم که بر عزت، اقتدار و عظمت اسلام و اسلامیان افزده ای. بیشتر بیفزا؛

پروردگارا! سایه عزت و اقتدار رهبر فرزانه انقلاب مُؤَلَّه، امام‌المسلمین را بر سر مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار؛

ارواح شهیدان، روح امام راحل، ارواح گذشتگان و اموات همه مؤمنین و مؤمنات را مهمان سفره انبیا و اولیای خودت قرار بده؛

به مریض‌های اسلام شفای عاجل عنایت بفرما؛

فتنه‌ها و گرفتاری‌ها را از سر همه مستضعفان عالم دور کن؛

فرج مولا و صاحب ما را نزدیک فرما.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا

بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران